

Posluzba v državi SHS pavšalirana.

Naročilna lista: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrt leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se zavzemajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

5. številka.

Maribor, dne 14. januarja 1921.

Letnik XIII.

Prepir med Anglijo in Francijo.

Med Anglijo in Francijo je tekom vojne in mirovnih pogajanj večkrat zavlada razlika v pojmovanju in načinu postopanja, ki je včasih zavzela zelo ostre oblike in vzbujala splošno pozornost. Toda vsako nasprotje se je zopet izravnilo, neizogibno dejstvo, da morata obe državi postopati sporazumno, je vsakokrat uklonil državnike, da so morali poiskati skupnih poti. V najnovejšem času je nastal precej oster prepir radi postopanja napram Grčiji, ki nas zanima znatno več, nego poprejšnji nesporazumi. Sicer je gotovo, da tudi ta spor ne bo skalil medsebojne zveze, ki je obema neizogibno potrebna. Vendar nas vprašanja, ki so se pri tej priliki sprožila, zanimajo veliko bolj, kakor vsi poprejšnji nesporazumi.

Francija je za odločno nastopanje proti Grčiji ter zavzema stališče, da je odslej, ko se je povrnil Konstantin — vsaka prijateljska zveza s to državo ukinjena in so tudi vse določbe mirovne pogodbe, kar se tiče Grčije, razveljavljene. Anglija zavzema bolj zmerno stališče, oziroma še ne zavzema nobenega jasnega stališča. Konstantin ni vesela, a tudi Grčiji ne mara biti neprijazna. Francija bi rada sedaj razveljavila nevladni in sevreski mir (mirovno pogodbo z Bolgarijo in s Turčijo) na škodo Grčije. Del Trakije, ki je bila prisojena Grčiji, bi dala zopet Bolgariji, del grških pridobitev v Mali Aziji bi vrnila pa Turčiji, vsekakor bi si rada pridobila prijateljstvo Turčije. Angleži pa nikor niso za to, da se zopet ojači Turčija, če tudi na škodo — nezveste Grčije.

Postopanje obeh držav temelji na čisto različnih njihovih interesih. Francozi vidijo, pred sabo samo nemško nevarnost. Vse njihovo politično stremeljenje gre za to, kako zabraniti, da se Nemci zopet ne okrepe in ne povrnejo sedanjega poraza s še hujsimi udarci. Konstantin se je povrnil v Grčijo in je zasedel prestol, mož je svak bivšega nemškega cesarja, bil je vedno močno pod opanko svoje žene, Viljemove sestre, v vojski je plaval popolnoma v toku nemške politike, v najusodnejšem trenutku je pozabil na svoje zavezniške dolžnosti napram Srbiji in jo izdal — Nemčiji. Francozi vidijo torej v Konstantinu pred vsem orodje nemških načrtov, narod, ki se ž njim solidarizira, smatrajo za neprijatelja. Obratno pa še imajo do Turka zelo stare simpatije, ki segajo še v one čase, ko so Turki bili zavezniki Francozov proti Avstriji, pa tudi pri sedanjem položaju ne vidijo v Turčiji nobene resne nevarnosti. Angleži pa nimajo takega strahupred Nemci, kakor Francozi, ker so od njih bolj oddaljeni in zavarovani z morjem. Pač pa imajo bojazen, da se zopet ne okrepe Turki. V Indiji se nahaja do 25 milijonov mohamedancev, Egipt je mohamedanski — to so najvažnejše angleške nasebine. Ako se okrepe Turki, bi zamogli imeti privlačno silo tudi na islamsko prebivalstvo teh dežel.

S povrnitvijo Konstantina se je torej sprožilo nasprotje med Francozi in Angleži na Bližnjem vzhodu, ki se bo sicer zaenkrat na zunaj poravnalo, toda v stvari bo ostalo trajno in se zarisavalo v zunanji politiki neprestano. Na vprašanjih Bližnjega vzhoda je pa prizadeta tudi naša država in tukaj nam ni vse eno, kako se stvari razvijajo.

V Egiptu imamo močno slovensko naselbino. Sicer so to predvsem naši rojaki in rojakinje s Primorja, ki spada sedaj pod italijansko oblast, vendar nam mora biti na tem ležeče, da ohranijo svojo narodnost in jih moramo pri tem podpirati. Tozadevno je naša vlada, doslej popolnoma zanemarila svojo dolžnost. V Egiptu je za nas najboljša, da ostane angleška vlada, naši nasprotniki so pa Italijani in Grki. V Mali Aziji bomo imeli trgovske posle. Želeti moramo, da po teh krajih vlada javni red, se dvigajo dežele kulturno in gospodarsko, našim državljanom pa omogočajo trgovski stiki. To nam zopet naj-

bolje jamči angleško gospodarstvo, najslabše za nas bi bilo, ako pridejo ti kraji pod grški vpliv, za nas bi bilo boljše, ako ostanejo pod Turčijo, nego da pridejo pod Grčijo ali Italijo. Napram Grčiji nimamo sedaj, po padcu Venizelosa, nobenih onih obveznosti, katere smo imeli poprej. Z vrnitvijo Konstantina je izstopila iz skupine entente in se pridružila državam, ki so bile med vojno naše sovražnice. Konstantin, ki nas je med vojno tako sramotno izdal, ne more pričakovati od našega naroda nobenega zaupanja. Napram Grčiji torej nismo samo razrešeni vseh obveznosti prijateljstva, ampak moramo gojiti tudi hladno nezaupanje. Na bližnjem vzhodu je grški trgovec naš najnevarnejši konkurent.

Z vrnitvijo Konstantina je spremenjeno tudi naše razmerje do Bolgarske. Grki in Bolgari so si največji sovražniki. Dokler smo bili v prijateljstvu z Grčijo, tudi nismo mogli gojiti mednarodnega prijateljstva do Bolgarije. Sedaj imamo svobodne roke in se lahko uravnamo, kakor nam kažejo razmere in potreba. Tozadevno morajo veljati sledeča načela:

Bolgari so integralen del našega naroda. Naše narodno in državno zedinjenje bo popolno šele, kadar se bo razprostrlo tudi na Bolgare. Toda ljubezni ne moremo ponujati, še manj se da izsiliti, dozoreti mora iz notranjega prepričanja. Mi pa moramo gledati, da pripravljamo temu zedinjenju tla. Pred vsem mora biti naša država tako urejena in okrepljena, da bo sposobna za to bodočo nalogo. Za enkrat smo od tega ideala še zelo daleč. Z Bolgarijo sklenemo lahko neko meddržavno pogodbo in prijateljstvo kakor n. pr. s Češko, sklenemo lahko neko ožjo vojaško, carinsko, železniško itd. zvezo, mogoče so dalje vse stopnje zedinjenja do popolnega zlitja v eno državo. Samo zveza, ki bi temeljila na pismeni pogodbi, ne pomaga nič, ker ta pogodba ne bi imela nobenega žiranta. Imeli smo z njo balkansko zvezo, ki se je končala z Bregalnico, imeli smo nevtraliteto pogodbo, ki se je končala z bolgarskim napadom med svetovno vojno. Kdo nam jamči, da bi se nova pogodba ne končala ravno tako? Kdo jamči, da ne bo naredil Ciril kakor Ferdinand, Stamboliski kakor Danev ali Radoslavov? Za vsako pogodbo bi morali imeti realne garancije, da se bo držala, a takih garancij ni, ali pa vsaj trdne podatke, iz katerih bi morali sklepati, da je Bolgarija spremenila svoje mišljenje. Odstop Ferdinanda ni nobena garancija, ker za njim se je vsedel na prestol njegov sin Ciril, a kamarila je ostala ista. Novi minister tudi ne jamči ničesar, ker minister lahko odstopi čez noč. Nova stranka tudi ne, ker se stranke v Bolgariji menjajo jako naglo. Koliko strank smo tam že videli tekom zadnjih desetletij: Narodnjake, naprednjake, liberalce, Cankov, Gešov, Danev, Radoslavov, enkrat na vrhu ta, drugič drugi, kakor hoče nevidna kamarila. Stranka, ki je na površju, se je izpremenila, ministri tudi, drugače pa ne opazamo nobene izpremembe. Stamboliski graja sicer poprejšnje vlade, toda samo, ker so privedle do katastrofe, ne ker so postopale slabo. Zločinsko so prelamljale svete pogodbe, prevlivalo bratsko kri. Vsekakor moramo videti pri Bolgarih drugačno izpregledanje, kakor ga opazujemo doslej. Doslej nam pa Bolgarija ni dala dejanskega ničesar, da bi od naše strani se zamoglo razvijati drugačno mišljenje. Ni naša stvar, da se ponujamo, stvar Bolgarov je, da nam dajo dokaze svojega poboljšanja. Za ožjo zvezo — ki mora biti naš ideal — morajo pa tudi od naše strani biti pogoji ustvarjeni, kar pa doslej še nikakor ni. Kako bi izgledala naša skupščina, ako bi v nji zasedalo še toliko in toliko bolgarskih komunistov, socialcev, agrarcev, radikalcev, liberalcev itd.? Ali zamore kdo misliti, da bi Srbi hoteli privoliti v zedinjenje z Bolgarijo, dokler niti obstoj naše države ni zagotovljen in se mora

boriti s takimi težavami. Preveč krvi so tekom stoletij prelili Srbi za svojo državo, da bi jo sedaj pustili razbiti od nesložnih bratov!

Združenje z Bolgarijo je potrebno za oba dela, do njega mora priti, a za sedaj so predpogoji še slabi, delati moramo, da jih ustvarimo, pričakovati pa smemo, da bodo tudi Bolgari gradili ceste od svoje strani. Prihod Konstantina ima vsaj to dobro, da odstranjuje od naše strani znatno oviro temu združenju.

Zoper korupcijo.

Kosta Stojanovič je odšel v blaženo pokrajino večnega miru, kjer ni deficita in valute, izvoznicarjev in carinikov. Na tem grešnem svetu, kjer gospodarji hudobni mamoni, mu je pa treba naslednika. Kandidatov je obilo in vsaka državotvorna stranka bi hotela imeti pri blagajni svojega moža. Služba finančnega ministra ni, kakor pa ministerstvo za vero ali za narodno zdravje, ki nič ne nese in ga radi tega tudi nikdo ne mara, celo naši dobri bratje Turki ne. Turki hočejo imeti vsaj ministra za agrarno reformo, ki bi skrbel, da se pri bosanskih begih ne izvrši agrarna reforma. Na ministra za finance pa smatrajo, da imajo patent predvsem demokrati, ki so med vsemi najbolj patrijotični in patrijotizem mora stati predvsem pri blagajni. Za ta poklic imajo demokrati v svoji sredini zelo veliko poklicev, pravijo pa, da je najbolj po-

klican med poklicanimi gospod Voja Veljkovič. Ta gospod je pred vojno pripadal neki srbski stranki, katero bi morali primerjati našim Sušteršičijancem — pristašem avstrijske politike na Balkanu. Bil je osebni tajnik Aleksandra Obrenoviča, ko je na smrt preganjal radikalce, dal je na smrt obsoditi Pašiča, Protiča pa na osem let težke ječe. Med vojsko, ko je del srbskega naroda stal pod orožjem in preživljal velikansko narodno tragedijo, drugi del trpel vse muke in nasilja tuje zasedbe, je Veljkovič stopil v avstrijsko službo in postal »Bürgermeister« Beograda. Avstriji so bili mnenja, da dela dobro za Avstrijo, mož zatrjuje sedaj, da je delal dobro za srbski narod, delal je pa brezdvoma dobro tudi za sebe, kajti mož velja za zelo petičnega in je splošno znano, da se razume dobro tudi na svoje gospodarstvo. Ko je nastala naša država, je Veljkovič postal demokrat in sedaj je prvi kandidat za finančnega ministra. Za koga bo delal kot minister, ne vemo, najbrže zopet za vse in za sebe. Francozi so vsacega svojega rojaka, ki je od Nemcev ob času nemške zasedbe sprejel kakšno podobno službo, po končani vojni postavili pred sodnijo in obsodili na mnogoletni zapor, pri nas pa lahko postane najupljivnejša oseba v državi. Kako bodo pogledali Francozi, ki imajo o taktu zelo ostre pojme, ako pride bivši beograjski »Bürgermeister« na Francosko po uradnih poslih in bo treba ž njim občevati tudi zasebno in družabno!

Za dr. Kukovcem je začel „farbati“ invalide Dolfe Ribnikar.

Bivši minister za socialno politiko dr. L. Kukovec se je ob času volitev kar cedil obljub uradništvu in pred vsem kar invalidom. Ko je zamenjal Kukovec svojo socialno politiko s trgovino, je posadil v Ljubljani na milosrdni stolček socialnega poverjenstva Kukovca vrednega sodruga — kravjo babico Ribnikarja. Ata Ribnikar so izdali na uredništva slovenskih listov ferman, v katerem izjavlja, da je dobila deželna vlada nalog, da izplača razne doklade vojnim invalidom, vdovam in sirotam. Nakazilo teh invalidnih dokladov pa se je zdelo milosrdniku Ribnikarju premalenkostno, radi tega ga ne bo izplačal, ampak zaporil v Beograd, da se naka-

žejo invalidom višje doklade. Ta Ribnikarjev ferman je nova liberalna farbarija. Kukovec je pred volitvami farbal s svojimi obljubami celotno slovensko javnost, sedaj pa šepa za njim po milosti kravjega babištva socialni poverjenik Dolfe Ribnikar, ki bi rad začasno prikriji Kukovčeve neuspehe ter farbarijo in obljubla za prihodnost nekaj, o čemur je prepričan, da ne bo mogel izpolniti. Pozivamo g. Ribnikarja, naj le izposluje izplačilo začasno dovoljenih dokladov invalidom, ko bodo enkrat te v rokah naših sirot, potem ga pa bomo prosili za zvišanje. Na Ribnikar-Kukovčevo naknadnost ne da danes nikdo nič.

Škandalozna drznost.

69. številka obmejnega lističa »Deutsche Grenzschutz« je prinesla članek nekega spodnještajerskega Pangermana pod naslovom »Unterkranten und Untersteier«. V svoji onemogli nadutosti je datiran članek z »Marburg, im Jänner 1921«. Uvodnik je pisan v strupenem tonu in se zaganja z vsemi silami v »balkansko gospodarstvo«, ki preti uničiti lepi Spodnji Štajer. Nemškutarke težnje so izražene zelo jasno v sentimentalno-jokavem stavku: »Es ist heute die Sehnsucht und der innbrünstigste Wunsch so ziemlich eines jeden Untersteierers bis nach Cilli hinunter und bis nach Luttenberg hinüber, vom Serbenjoch befreit zu werden«. Člankar ugotavlja, da hoče vse pod Avstrijo, kar se ne more nikdar glasno dovolj zakričati v svet. Razdelitev Štajerske v avstrijski in jugoslovanski del je bila »strašna« pomota zmagovalcev. Nemci so na Spodnjem Štajerskem brezpravni že celi dve leti, in to ne radi tega, ker zahteva slovensko ljudstvo to brezpravnost, marveč za to, ker hoče par iz Kranjskega »importiranih« hujskačev balkanizirati Spodnji Štajer po srbskem načinu. Cela spodnja dežela, ne samo Dravska dolina, pravi člankar, hoče nazaj k Nemški Avstriji. To ljudsko mnenje bi našlo svoj odločen izraz v plebiscitu, ki bo prišel gotovo. Konec strupenega članka je sledeč: Koroška ostane nemška in nedeljiva, vsi pa upamo, da doživimo prav kmalu veseli dan, ki bo

prinesel tudi nam Spodnjim Štajercem željno pričakovano glasovanje, za njim pa združenje z Avstrijo in končno svobodo. — Tako mažejo naši švabski petelini po listih onstran meje! Slovenci, vzdramimo se! Bojkotirajmo naše nemške trgovce in nemškutarje in pokažimo da nismo voljni, podpirati v naši državi zalego, ki neti na naših mejah ogabno iredento. Našim oblastem pa kličemo: dol s svilenimi rokavicami, kadar imate opravka z renegatom ali z zagrizenim Nemcem.

Politični pregled.

JUGOSLAVIJA.

Kakor smo že naznanili, se je vršila prva seja konstituantne po božičnih praznikih 12. t. m. Te seje so se udeležili vsi politični klubi razun komunistov in radičevcev. Seji je prisostvoval tudi Jugoslovanski klub z Bunjevci, kljub dejstvu, da še naši poslanci do danes niso prisegli. Največjo pozornost na tej seji je vzbudilo Protičevo pismo, katerega je čital v zbornici predsednik Ribar. Protič ugotavlja, da je bil pred 2 mesci izvoljen v dveh okrajih: niškem in kruševskem. Nadalje sporoča, da mora po poslovniku odložiti ednega od obeh mandatov, vendar je pri tem vprašanju v zadregi: katerega? Ker ga ovira pri izvrševanju poslaniških dolžnosti po poslovniku zahtevana prisega, katere pa Protič ni položil, ker smatru to prisego kot politično netaktnost. Protič se pro-

tivi prisegi in kot tak ne more vršiti poslaniških dolžnosti ne enega ne drugega mandata. Protič naznanja, ako se ga odveže dolžnosti prisega, potem sprejme en mandat. Čitanje Protičevega pisma je izzvalo seve pri demokratih posmeh z zahtevo po Protičevi ostavki, na res državno misleče skupine pa je napravilo to pismo globok vtis. Protič je naznanil s svojim pismom zbornici, da se strinja s mnenjem opozicije glede prisega in da uvideva politično dejstvo: brez Slovencev in Hrvatov ne bo ustave.

Na seji konstituante 12. so se še razven Protičevega pisma rešile marsikatero druge malenkosti, na kar je bila konstituanta odgovorna do danes, ko pride pred konstituanto regent s svojim prestolnim govorom.

Ministrski svet se je pečal zadnje dni z ureditvijo ceremonij, ki se bodo vršile pri otvoritvi konstituante po regentu.

Vesti o vstopu zemljoradnikov v vlado niso točne in resnične. Zemljoradniki se še do danes niso odločili, da gredo v vlado, ampak so še vedno v tozadevnih pogajanjih s Pašičem. Zemljoradniki povdarjajo vedno stališče, da bodo podpirali vlado v ustavnem vprašanju, a so stavili Pašiču kot pogoj 20 točk gospodarskega programa, ako bi šli v vlado.

Muslimani se do danes trdovratno branijo vstopu v vlado in se proti- vijo prisegi.

ITALIJA.

Koliko se je že pri nas pisalo o izpraznitvi po Italijanih zasedenih krajih, ki pripadejo po rapalski pogodbi Jugoslaviji. Najnovejša poročila iz Rima pa nam sedaj javljajo, da se bo določil dan izmenjave ratifikacije med obema državama na prihodnji seji italijanskega ministrskega sveta. Kot za stopnika izmenjave ratifikacijskih listin bosta fungirala: grof Sforza za Italijo, za našo državo pa naš zastopnik v Rimu dr. Antonijevič. Še le po tej izmenjavi se bo pričelo z izvršitvijo pogodbe. Po teh ceremonijah bodo vpostavljeni komisije, ki bodo izvrševale določbe pogodbe, predvsem razmejitveno delo med obema državama. Treba bo tudi določiti meje Zadra in Reke. Ko bo končano celotno razmejitveno delo med Italijo ter Jugoslavijo, bo Italija vezana, da izprazni naše, od italijanskega vojaštva zasedene kraje. Naše veselje, da se v najkrajšem času znebimo Lahov, je bilo torej dokaj piškavo.

Glede d'Annunzia javljajo novejša poročila, da se bo le preselil iz svoje regence v blaženo Italijo.

Italijanske oblasti so že začele s preiskovanjem pristaniškega materiala na Reki, ki pripade Italiji.

AVSTRIJA.

Avstrijski zbornici je bil predložen te dni proračun za leto 1920—21. Po tem proračunu znašajo državni izdatki 33.194.497.800 K. dohodki pa 20.655.113.000 K.

MADŽARSKA.

Na Madžarskem vedno bolj dviga glavo stremljenje po zopetni vpostavitvi Habsburžanov na prestol. Struja ogrskih Habsburgovcev je znatno močnejša od onega dela Madžarov, ki stoje na stališču, da treba prepustiti volitev kralja narodu in da sploh zasedaj to vprašanje ni nič kaj aktualnega ampak bo dozorela še le tekom časa. Za takojšnje rešitev ogrskega prestola je pretežna večina ogrskih oficirjev, grofov ter mogočnjakov, katerim je državni upravnik admiral Horty premalo energičen in prepočasni skrbi za hitro konsolidacijo po mirnih pogodbah dokaj pristrizene Madžarske. Da ne sedi že danes na prestolu v Budimpešti Karel ali nadvojvoda Jožef, ste prepričali Anglija ter Italija, ker Francija je začela v zadnjem času nekako ljubimkati z Habsburžani. Nikakor pa ne smemo prezreti, da gojijo Habsburžani po celi Ogrski propagando v svoj prid, pa tudi lahko, ker tozadevno niso ovirani od vladne in nasprotne strani. Na Madžarskem so danes dve glavni — močni in nasprotni si struji, ki se pobijate na moč: Habsburgovci in pristaži proste volitve kralja od strani naroda. Na strani habsburgovcev je častništvo, aristokracija in kapitalisti; za ljudsko rešitev vprašanja monarha pa ljudski voditelji, za katerimi stoje ljudske delavske mase. Kdo bo prodril v prihodnosti, je vprašanje časa in odvisno tudi od zadržanja entente.

FRANCIJA.

Francoski Leyguesov kabinet je padel vsled nezaupice v parlamentarni seji 12. t. m. Proti vladni je glasovalo 463 poslancev, za pa 125. Šlo je pri demisiji za takojšnjo rešitev več notranje- ter zunanjepolitičnih interpelacij in je vlada zahtevala odgovoditev teh vprašanj z ozirom na medzavezniško konferenco, ki bo te dni v Parizu. Parlament ni pristal na tozadevni vladni predlog, radi tega je podal Leygues ostavko celotnega kabineta predsedniku Millerandu.

POLJSKA.

Zunanji minister poljske republike, knez Sapieha, je nedavno izrazil napram sotrudniku dunajske »Presse« svoje misli o političnem položaju, v katerem se Poljska nahaja. Odkar je postala Poljska neodvisna, je obogateel diplomatski jezik za novo besedo. Quai d'Orsay-ju, Viljemovi cesti in Ballhausplatz-u se je pridružila še Miodowa, ki bo igrala odslej v mednarodni politiki važno vlogo. Varšavska »medena cesta« je danes živahnejša nego poprej, ker se tam nahaja zunanji ministrstvo, torišče vzhodnoevropske politike. Tu gospodarji mladi poljski aristokrat, knez Sapieha, ki se je politično izžolal v Angliji. Podajamo par markantnih izjav. Na vprašanje »v kolikor je domneva, da je kabinetna kriza, ki jo je povzročila Daszynskijeva demisija, iskati v nasprotjih, nastalih z ozirom na zunanjepolitično orijentacijo Poljske«, je odgovoril: »Izstop socijalističnega voditelja iz vlade je pripisati predvsem gospodarsko-političnim momentom. Razmere v naši državi še ne dopuščajo dosledne hoje po potih državnega socijalizma, in zato smo prisiljeni, dajati individualno-kapitalističnemu principu gotove koncesije. Socijalisti pa ne marajo deliti odgovornosti za to gospodarsko politiko.« »In zunanja politika?« — »Nobena vlada bi ne zamogla trenutno voditi druge politike kakor jo vodi sedanja. Svetovno-politična konstelacija in naš položaj izključujeta vsako temeljito orijentacijo na novo. V važnih političnih vprašanjih nam je merodajna politika antante, sicer so pa člani naše vlade brezizjemno mnenja, da ustvarimo po končni razjasnitvi nekaterih nasprotstev prav prijateljske odnose z Rusijo kakor tudi z Nemčijo; to pa posebno na gospodarskem polju.« »Ali izgleda, da pride v kratkem z Rusijo do sporazuma? Koliko je resnice na vesteh o koncentraciji rdeče armade in v nameravani pomladanski ofenzivi proti Poljski?« »Prepričan sem, da koncentracija ni naperjena proti Poljski, ker je Rusija bolj potrebna miru nego mi. Ker se ravnamo točno po predpisih preliminarnega miru, so komplikacije jedva pričakovati. Ako se ne prekini normalni potek pogajanj, dobimo v teku enega meseca zaželjeni mir.« — »In razmerje do Litavske?« »Upam, da bo tudi to vprašanje povoljno rešeno. Načelo, da se ponudi litavskemu prebivalstvu potom neke »consultation populaire« prilika za svoboden izraz njegove volje, naj obvelja. Ako bo tudi Litavska dopustila lojalno ta svoboden izraz ljudske volje, je upati, da nastanejo med obema deželama prijateljski odnosi.« — »Kakšni so odnosi med Poljsko in Ameriko? Kakšen pomen je pripisati obisku senatorja Mac Cormicka v Varšavi? Amerika se zanima danes edinole za gospodarsko politiko Evrope. Senator Cormick tudi ni prišel v Varšavo kot oficijelna politična osebnost. Kot zaupnik novega predsednika želi spoznati gospodarsko podlago in življenjazmožnost Poljske. Ako izpade ta orijentacija za nas ugodno, bo Amerika pripravljena nam zagotoviti so telovanje pri obnovi Poljske.

GRČIJA—TURČIJA.

Krvavi boji se bijejo med Grčijo in Turčijo v Mali Aziji. V Parizu so sicer določili, da pripade ozemlje in zaledje okrog Bruse ter maloazijski otoki ob Egejskem morju Grčiji, toda temu se upirajo Turki. Znani turški general Kemal-paša je poslal v boj proti Grkom močna krkela. Tudi Grčija je poslala v Malo Azijo številne čete pod poveljstvom generala Papulasa. Z li se, da ta vojska ne bo prinesla Grčiji nobene slave, kajti že tekom za njih vojne je grška armada dokazala, da ni sposobna za resne boje. Iz raznih poročil je razvidno, da položaj Grkov v Mali Aziji ni nikakor zavihljiv. Sedaj se bidejo boji južno od Bruse na črti Ra-

nas—Sebasuk. Po poročilih iz Male Azije so čete turškega generala Kemal-paše predle na treh točkah grško črto. Grčija se baje pripravlja na velikopotezno ofenzivo, toda manjka ji — denarja. Turška poročila pa pravijo, da namerava Kemal-paša pognati Grke na odsek Smyrne.

Politična poročila.

p AGENTI »Austro-sovjeta«. Varšavski dopisnik belgrajske »Epohe« javlja: Iz Kijeva je odpotovala preko Lvova boljševiška delegacija, broječa 10 članov, ki je namenjena na Dunaj. Od Lvova naprej so nadaljevali delegati svojo pot v avtomobilih, okrašenih z rdečimi zastavicami. Med delegati se nahaja tudi Arsenije Voznesenskij, komisar za iztočna vprašanja pri sovjetski vladi in par sotrudnikov Rakovskega. Glavna naloga delegacije obstoja v tem, da ustvari ujedinjenje avstrijskih levičarskih socijalistov in da pomaga češkim in jugoslovanskim komunistom. Rakovskemu se je posrečilo, ujediniti »češko soc. dem. stranko« v Avstriji s komunistično stranko in z levičarji; razumljivo, da s pomočjo lepih svot denarja. Glavni agent Moskve je na Dunaju Nemeč Dr. Frei, ki igra vlogo predsednika centralnega komiteja vojaških svetov v Avstriji. Poljski listi doznajajo, da je iz Kijeva odpotovalo okoli 3500 sovjetskih agentov, namenjenih za balkanske države. Opremljeni so s potvorenimi potnimi listi.

p RADI FINANCIJELNO-prehranjevalnega poloma v Avstriji je zavladal v ententinih krogih velik strah. V Avstriji se dela na vso moč na vzpostavitve Habsburžanov ali pa na priklopitev k Nemčiji. Niti eno, niti drugo ni po godu ententi. Osobito Franciji je dokaj ležeče na tem, da ostane Avstrija samostojna republika kot je sedaj. Francija tudi zahteva, da se vrši pariška konferenca pred določenim terminom, in da se pri tej priliki priskoči na pomoč Avstriji v financijelnem in prehranjevalnem oziru. Ako pa slavna ententa domneva, da bo zatrla propagando avstrijskih habsburgovcev in pangermansko stremljenje po prikloplitvi k Nemčiji s par milijoni posojila, ali pa z nekaj vagoni koruze, se zelo moti.

p OBČINSKE VOLITVE v Beogradu. Dne 15. t. m. se bodo vršile v Beogradu občinske volitve.

Dnevne vesti.

d SVEČANA OTVORITEV KONSTITUANTE. V ministrski seji, ki se je vršila dne 12. t. m., je bil odobren svečanostni ceremonijel za petkovo sejo konstituante. Modalitete so na dvoru v ta namen že določene. V spremstvu ministrskega predsednika se bo pripeljal regent v štirivprežnem vozu, obdan s svojim spremstvom in konjiško gardo, pred poslopje konstituante. Godba bo zaigrala pred zgradbo konstituante, kjer bodo čakali ministri, kraljevo himno. Seja konstituante bo zaključena takoj po prestolnem govoru in se regent povrne ob zvokih himne v dvor.

d AMNESTIJA za vojaške begunce. Ministrski svet je sklenil dne 11 t. m. v svoji seji proglasitev amnestije povodom otvoritve konstituante za one begunce vse kraljevine, ki se bodo v gotovem roku vrnili k svojim jediniam.

d MINISTRSKA KOMISIJA za Trbovlje. Včeraj dne 12. t. m. je odpotovala interministerijalna komisija, sestavljena iz načelnikov ministrstev za šume in rude, poljedelstva, socialne politiko in notranje zadeve, v Trbovlje, da prouči odnose med delavstvom in Trboveljsko promozokopno družbo.

d USTANAVLJAJTE in poživljajte podružnice Slov. Straže. Podružnica se lahko ustanovi, če se priglasijo vsaj 20 članov. Vsa navodila pošilja društvena pisarna Slovenske Straže, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8, ki preskrbi tudi odobrenje pravil.

d KDO JE ČLAN Slovenske Straže? Član postane lahko vsak, kdor plača letno 10 K. Kdor plača enkratni znesek 200 K, postane ustanovnik, kdor pa plača 1000 K, postane pokrovitelj društva.

d SLOV. STRAŽA ima v zalogi veliko število narodnih kolkov po 20 v komad. Trgovci, nasa društva, hranilnice itd. dobijo pri večjih naročilih 25 odst. popusta. Naročajo se pri osrednji pisarni Slov. straže, Ljubljana, Miklošičeva c. 8.

Ne pozabite na narodne kolke pri društvenih prireditvah in veselicah. S tem pomagata našim zatiranim bratom!

d CELJSKI NEMCI in pravoslavje. Največji nekdanji celjski nemškutarji pristopajo zdaj k pravoslavju in sicer samo zaradi tega, da se lahko ločijo od svojih žen in z drugimi poroče. Tako je veletrgovec in milijonar Franz Zanger, ki se je ločil od svoje prve žene, postal najprej protestant, pred kratkim pa se je popravaljavil v Dušana Zanger. Ravno tako je bivši mestni ekonom Derganz, ki je v avstrijskih časih večkrat vodil druhalo, pobijajoče celjskim Slovincem šipe, prestopil pred kratkim k pravoslavni veri, morebiti zato, ker je njegov sin oropal in umoril srbskega trgovca in bil zaradi tega na smrt obsojen. Nekdanja huda Nemka Johanna Reich, je tudi prestopila v pravoslavje, da se je lahko ločila od svojega moža. Žalostna je, da taki ljudje pravoslavno veroizpovedanje izrabljajo samo kot sredstvo za svojo lahkotnost.

d UMRL je v Celju 10. t. m. delikatesar Zamparutti.

UMRL je pri Sv. Juriju ob Ščavnici obče priljubljeni bivši občinski tajnik France Košar. Svetila mu večna luč!

d UTONIL je v Pesnici posestnik Jožef Lah, p. d. Brezov Joža iz Moškanjc. Bil je zelo skrben in delaven kmet. Pokoj njegovi duši!

d MORILEC EFERL zbežal v Avstrijo. Morilec Eferl, ki je v Spodnji Kungoti na Kraljevo umoril kmetico Sorn in ranil nekega fanta, je zbežal v Avstrijo. Preteklo nedeljo so pa našli pri Pesnici težko ranjenega posestnika sina Franca Drevenšek. Ropar mu je razparal trebuh. Nesrečneža so spravili v mariborsko bolnišnico. Tudi ta ropar je zbežal brščas v Avstrijo, ker ni o njem najti nobenega sledu.

d VSI URADNIKI pri ormoški sodnji težijo, koliko imajo dela. Pisarja Bernobiča pa se vidi vsak dan in ob vsaki uri v trgovini Lesjak. Vprašamo: ako Bernobič, kot Hrvat ni poraben v pisarni, ali pa ima vsak čas poseben dopust?

d NOVA ŽELEZNICA Konjice—Zreče. Nova železniška proga Konjice—Zreče kot podaljšek proge Poljčane—Konjice je dograjena. Slovesna otvoritev proge se vrši dne 15. t. m. katerega dne bo tudi izročena splošnemu javnemu prometu. Nova železnica je dolga 6 kilometrov in bo imela dve vmesni postaji Gabrovlje—Radanas. Nova železnica bo važnega gospodarskega pomena, saj bo prevažala dober premog, ki se koplje v Zrečah, prevažala bo pa tudi les in druge gospodarske pridelke, kateri se nahajajo v teh krajih. Z otvoritvijo nove železnice je vendar enkrat ustrezno splošni želji tamošnjega prebivalstva.

d ZLOBNE IZMIŠLJOTINE. Milanski listi poročajo, da so se vršile v Črnigori demonstracije prebivalstva proti Srbom in za kralja Nikito. Pri teh demonstracijah je bilo ubitih baje več oseb. Te italijanske vesti niso ničesar drugega nego zlobne izmišljotine.

d AVTOMOBILSKA NEZGODA. Te dni se je vozil na cesti Velesovo—Bitolj v avtomobilu novoimenovani bitoljski vladika Josip Cvijovic. Vozil se je v svojo novo rezidenco Bitolj, kjer so se vršile za sijajen sprejem velike priprave. Avtomobil je iz široke in gladke ceste iz neznanega vzroka zdrknil v 10 metrov globok prepad. Pri tem padcu si je vladika zlomil roko, šoferja je pa usmrtilo.

d SRBSKO NASILJE v Sremu. V Sremu so zavladale take razmere, da se mora človek res nehote vprašati: ali še živimo v državi, ki nam najjamči osebno in politično svobodo?! Radikalni in demokratski Srbi so organizirali v Sremu, slično kakor v Bosni, narodne garde, namenjene kot brambno sredstvo proti komunistom. V svojem plemenskem fanatizmu pa Srbi niso nastopali toliko proti komunistom, kakor proti svojim sonarodnjak m Hrvatom in sremskim Rusinom. Listi poročajo, da ogrožavajo te organizirane tolpe imetje in varnost Hrvatov, ki so jim izročeni na milost, ker nimajo nikakega orožja. Teror je najhujsi v selib: Bačinci, Miklošselci in Petrovci, kjer divjajo Srbi med grško-katoliškimi Rusini. V Petrovcih in Miklošselcih so napadli občinski urad, odstranili hrvatske napise, vršili v hrvatskih hišah preiskave in brskali celo v stanovanju župnika po obtežilnem gradivu. Tamkaj se nahajajočemu poslancu dr. Simraku so grozili na brutalen način. Domneva, da so narodne garde

bile osnovane le pod pretvezo, a so bile v resnici namenjene proti Hrvatom, je povsem upravičena. Ako ne ustavi vlada v najkrajšem času nasilno postopanje teh narodnih gard, je pričakovati usodepolnih posledic.

d RAZBOJNIŠKE TOLPE v Južni Srbiji. Varnost osebe in imetja je v Južni Srbiji vedno bolj ogrožena. Razne tolpe udirajo od vseh strani v sela, trge in vasi. Kamor uderejo, oropajo vse. Kmetom odnesejo obleko, denar in odženejo živino, vrhu tega pa vsakega, kdor se le količkaj skuša upirati, brez usmiljenja ubijejo. Te roparske tolpe so za Južno Srbijo neznosna nadloga. Kr. vojno ministrstvo je odposlalo v Južno Srbijo močne vojaške oddelke, da se uvede v teh krajih mir in red.

d STAVKE v N. Avstriji. Dne 12. t. m. je izbruhnila na Dunaju napovedana stavka poštne nastavlencev. Do sedaj je zapustilo 15.000 nepragmatiziranih nastavlencev delo, docim obratuje pošta vsaj deloma z 9000 nesocijalističnih nastavlencev. Pravi poštni promet (pisemski, poštni in dostavljalni) pa kljub temu počiva. Tehniška unija, v kateri je organizirano telefonsko in brzojavno osebje, je izjavila svojo solidarnost s stavkujocimi in bodo stopili v stavko tudi slednji, ako se razbijejo pogajanja z vlado. Stavka je izbruhnila tudi v Gradcu ob istem času. — Zgoraj omenjenega dne so priredili dunajski komunisti pred novim rotovžem demonstracijo za davčno stavko. Spremljani od močne policijske posadke, so odšli po končanem zborovanju skozi mesto, vpjoh: Proč s sramotnim davčnim zakonom! Hoteli so udreti v Grandhotel, kar jim je pa policija zabranila. Slični manjši prizori so se vršili še pred drugimi kavarnami, sicer pa ni prišlo do nikakih incidentov.

d POLJSKE ČETE na nemški meji? Iz Berolina javljajo, da je z zbiranjem poljskih čet na nemški meji nastal položaj zelo resen. Dozdaj je stražilo mejo približno 5700 jezdecev. Sedaj stoji samo na Gornjesleški meji 17.500 mož konjenice in dve diviziji pehote. Poljska armada šteje na nemški meji 170.000 mož.

d PROTIBOLJSEVIŠKI upori, ki so se razpasli zapadno od Kijeva, so postali že doztaj opasni za sovjetski režim. Vstašem se pridružijo vedno več kmetov, ki prihajajo na dan s topovi in strojnimi, katere so skrivali poprej pred boljševiki. Število protiboljševiških vstašev in upornih kmetov, ki so pa dobro organizirani ter oboroženi, cenijo samo v pokrajinah zapadno od Kijeva na 26.000.

d ŽENSKA-minister. V državi Britska Kolumbija je bila imenovana neka gospa z imenom Smith za ministra za uk in bogočastje.

d SREDSTVO zoper pasjo steklino. Pariški profesor Vallee se bavi s poizkusi, kako zabraniti in omejiti pasjo steklino, katere zahteva vsako leto zelo veliko človeških žrtev. Tozadevne poizkuse je pričel že pred leti in je dosedanji uspeh istih zelo uspešen. Iznašel je nekaj »serum« slični kakor se ga rabi pri cepljenju zoper tuberkulozo ali druge nalezljive bolezni. Učenjak pravi, da bo vsled cepljenja psov proti

pasji steklini sploh odpravljena vsaka nevarnost te strašne pasje kužne bolezni. Imenovani profesor nadaljuje v zvezi z drugimi učenjaki tozadevne poizkuse; prepričan je, da bo dosegel popoln vspeh.

Iz Maribora.

d OBHOD DRŽAVNE MEJE OB MURI. Da se uredi medsebojno podrobno gospodarsko razmerje na novo upeljani meji na severu (Mura), bo prihodnje dni posebna komisija na licu mesta od Radgone do Špilja uredila važna medsebojna gospodarska vprašanja ljudstva tostran in onstran meje. Ker je v mnogih slučajih potrebno, da so posebno posestniki v dobrih odnosjih, bo naloga te komisije, da stavijo razmejitveni komisiji in vladi primerne predloge.

d POUČNA PREDAVANJA. Danes zvečer ob 8. uri se zopet prično redna petkova predavanja SKSZ (centrale vseh kršč. socijalnih organizacij v Mariboru in na Sp. Štajerskem). Predavanja bodo zajeta iz vseh panog kulturnega življenja. Priznani veščaki bodo obravnavali pred vsem socijalna vprašanja. Letos se ta predavanja ne bodo vršila več v dvorani JSZ v Splavarski ulici, ampak v dvorani Kat. pomočniškega društva v Lekarniški ulici št. 6, I. nadstr. Ta dvorana je bolj suha in topla in zato za predavanja primernejša. Pride se v dvorano tudi z Rotovžkega trga skozi Rožančevo gostilno nad katero se nahaja. Naravnost pa se pride v dvorano iz Lekarniške ulice, t. j. ona ozka ulica, ki pelje pod obokom poleg Mestne lekarne na Glavem trgu na Slomškov trg. K tem predavanjem uljudno vabimo vse one, ki so v letih 19 in 20 tako pridno obiskovali naša predavanja, potem zlasti vse člane naših organizacij in vsakega, ki se hoče o važnih vprašanjih poučiti. Po vsakem predavanju se bode po možnosti vršila tudi diskusija, da se še bolj doseže namen. Danes zvečer ob 8. uri predava dr. L. Lenard. — Pridite!

d ŽIDOVSKA REKLAMA. Na vseh vseh mariborskih ulic in trgov, in sploh kamor pogledaš, je nalepljenih nebroj uprav velikanskih lepakov, na katerih so naslikani razni »pojacceljni«, eden je podoben »linterju«, drugi pa »hudičeku«, spodaj in ob straneh so pa reklamni napisi za naročanje v Ljubljani izhajajočega lista »Jugoslavija«. Na leh lepkih je tudi čitati, da je »Jugoslavija« nadstrankarski časopis, ne pove pa, da ta list skoro v vsaki številki prav rad udrihne po katoliški duhovščini, zlasti mu leži v želodcu dr. Korošec. »Jugoslavija«! Tudi ta židovska reklama te ne bo rešila!

d DEKORACIJE za Planinski ples je prevzelo društvo »Grohar«, kar jasno kaže, da se bode nudilo tudi očesu prijetno razvedrilo. Vojaška godba, šramelj in razne skupine, ki se vse skrbno pripravljajo, bodo nule pestre slike. Vstopnice se da v kratkem v predprodajo. Člani brez izkaznic za l. 1921 plačajo celo vstopnino.

d TRGOVSKO IN OBRTNO društvo v Mariboru priredi 29. t. m. svojo vsakoletno pustno zabavo v prostorih oficirskega doma (poprej kazino). Vstop na plesno zabavo proti vabilu, katere bodo razposlana pravočasno.

d MESTNA PLINARNA v Mariboru naznanja, da bo po desetdnevnem ukinkjenju obrata začela v nedeljo dne 16. t. m. zopet redno obratovati.

Narodno gospodarstvo.

d PROTESTNI SHOD proti uvozu italijanskega vina se vrši v nedeljo, dne 23. januarja v Mariboru ob pol 10ih v Gambrinovi dvorani. Shod je namenjen za vinogradnike celega mariborskega političnega okraja. Agitirajte za številno udeležbo med vinogradniki. Na shodu govorijo vinogradniki sami.

d V PTUJU bo v nedeljo 23. jan. ob pol 10. uri v dvorani minoritskega samostana protestni shod vinogradnikov celega ptujskega polit. okraja proti uvozu laškega vina. Vinogradniki, pridite polnoštevilno!

d IZLOŽBA banatskih vin. V zadnjem času je padlo zanimanje interesentov za banatska vina. Da se temu odpomore, je sklenilo gospodarsko društvo v Vršču prirediti v drugi polovici tega mesca razstavo banatskih vin. Ali ne kliče to dejstvo naše vinogradnike in zadrage k posnemanju?

d STAGNACIJA železniškega prometa. Stotine vagonov leži na večjih postajah naše države, ne da bi se kdo zmedel zanje. Blago, ki je bilo že pred Božičem razposlano, leži še zdaj v teh vagonih in čaka na tatove, ki ga pridno odnašajo. Smo radovedni, ali bo sploh kedaj zavladal red na železnicah naše mlade Jugoslavije.

d LIKVIDACIJA prehranjevalnega ministrstva. Ministrstvo ishrane je pričelo z likvidacijo in preide kot posebna direkcija v delokrog ministrstva poljoprivrete i voda.

d PADANJE SLADKORNIH CEN. Na svetovnem trgu padajo sladkorne cene v toliki meri, da so prodajne cene izenačene že z proizvajalnimi. V krogih čeških producentov vlada radi tega nevolja, ker imajo v deželi velike zaloge sladkorja. Te dni je odpotovala neka češka komisija v Francijo, da zaključi pogajanja o prodaji 1 milijona meterskih stotov sirovega češkega sladkorja. Njihova akcija je ostala brezuspešna, čeprav so nudili sladkor po ceni, ki bi bila v času dobave v isti višini s cenami njujorškega in pariškega trga. Poizkus, dvigniti s pomočjo te kupčije češko krono, se je torej ponesrečil finančnemu ministru.

d PRISTOJBINE za vidiranje potnih listov v Italijo. Beograjsko laško poslaništvo objavlja, da znašajo pristojbine za vidiranje potnih listov v Italijo 20 lir v zlatu ali 120 dinarjev ali 480 kron.

d KOLEKOVANJE tovornih listov. Taksa za kolekovanje tovornih listov je povišana z odredbo finančnega ministra od 20 para na 1 dinar. To velja za celo kraljevino.

d JUTRO se pritožuje v svoji zadnji številki radi previsokega davka na pivo

v Jugoslaviji. Pravi, da se plačuje na Češkem od 8 odstotnega alkoholnega piva davka 40 K, pri nas 192 K. Za 12 odst. piva je na Češkem 60 K davka, pri nas 220 K, toraj trikrat več. Radi potrženja davka na pivo pada pri nas produkcija piva. Mi Štajerci, ko smo vinogradniki, nas ne sme plašiti visoki davek na pivo. Čudno, da »Jutro« še doslej ni dvignilo protesta proti uvozu italijanskega vina, da bi zaščitilo naše vinogradnike; ne pa milijonarje — pivovarnarje. Demokrati pač so in ostanejo odločni zastopniki velekapitala.

d DAVEK na glasovirje. Po poročilih iz Beograda bo finančni minister naložil poseben davek na glasovirje. Ni še določeno, katere osebe bodo proste tega davka in v kaki meri se bo pobiral ta davek.

d PONAREJENI 1000 dinarski bankovci. V prometu so zopet začeli krožiti 1000 dinarski bankovci, nakar sicer opozarjajo oblasti, ne povedo pa znake ponarejenih bankovcev, da jih ljudstvo spozna. Tudi krožijo v prometu bankovci po pol dinarja, kateri so blede barve in jih je od pristnih lahko razločevati. Torej pozor! Predno sprejmeš 1000 dinarski bankovec, dobro se prepričaj je-li pristen, ali ponarejen. Sedež ponarejevalcev bankovcev vseh vrst se nahaja v izstradani Avstriji.

Dopisi.

ST. PETER pri Mariboru. V sredo, dne 12. jan., je po kratki bolezni umrla gospa Terezija Kovačič, roj. Kraker, soproga g. Mih. Kovačiča, oskrbnika veleposestev grofice Brandis in gostilničarja v Melju. Rajna je bila blaga žena in dobra mati. Zapušča tri mladoletne otroke. Pogreb se je vršil v petek, dne 14. januarja, na pokopališče na Gori. Svetila blagi pokojnici nebeska luč. G. soprogu pa naše odkrito sožalje!

RAČJE. Tukaj je umrl dne 11. t. m. posestnik Štefan Dergas nenadne smrti v 70. letu svoje starosti. Pokojnik je bil zaveden Slovenec, krščanskega prepričanja, in je vzgojil tudi svoje sinove v istem duhu. Bodi mu zemljica lahka!

Novejše.

ITALIJANI zahtevajo odgoditev rapalske pogodbe. Italijanska vlada je poslala naši vladi noto, v kateri zahteva, da se izvedba rapalske pogodbe odgodi do mesca maja. Ta nota je prišla nepričakovano in v trenutku, ko je naša vlada že storila potrebne korake, da naše čete zasedejo izpraznjeno ozemlje. Kakor se zdi, bo naša vlada to povsem neopravičeno zahtevo odklonila.

VOJAŠKI SOVJETI v ruski armadi odpravljani. Ko se je peljal Ljening na kongres ruskih sovjetov, je bila vržena proti njegovemu avtomobilu bomba, ki je ubila tri vojake in več drugih oseb. Zadel je brčas tudi Ljeninga in ga ranila, ker ne pride na nobeno sejo. Vrhovni poveljnik ruskih čet Trockij je izdal povelje, v katerem prepoveduje vsako politično udeležbo vojaštva. Istočasno je Trockij odpravil vse sovjete v armadi.

Dr. Korošec našim izobraževalnim društvom.

Na občnem zboru Slov. kršč. soc. zveze za Štajersko, ki se je vršil na praznik Sv. Treh kraljev v Celju, je dr. Korošec podal našim izobraževalnim društvom kot za letošnje delovanje te-le vodilne misli na pot:

Nikdar ni bila želja videti naprej, tako silna kakor sedaj. Vsi, ki gledamo sedanje življenje, napenjamo oči, ker vidimo, da se pripravljajo velike prekucije v človeškem družabnem življenju. Pred čudnimi pojavi stojimo. Veliko ljudij, polovica ali še več, kmalu ne bo imela ničesar obleči, ničesar obuti. Vidimo stranke, ki postajajo v zadnjem času mogočne: socialisti nam hočejo vzeti, kar imamo, komunisti hočejo proglasiti vse kot skupno državno last. Če se bo to razvijalo tako, nam ne bo preostalo ničesar drugega k pamet v glavi, srce v prsih in zdrave roke. Pripravljani moramo biti, da bo no v prihodnjih letih računali samo s tem kapitalom. Zato moramo skrbeti, da bo pamet, srce in roke pripravljene voditi veliki boj, v katerega gotovo gremo ne samo v Jugoslaviji, ampak po celi Evropi, zapadni in istočni.

I.

Naša pamet je tako kratka, da ne vemo, kako bi uredili seda je razmere. Vsi trpimo pod draginjo, posestnik, delavec, uradnik. Vprašate, kako se naj draginja odpravi? Če tisoč ljudi vprašate, dobite tisoč odgovorov. Človeštvo se ne more zediniti na enotno pot, katero bi šlo. Kaj je rezultat tega? Da ničesar ne storimo, da plavamo naprej v draginjo. Pravimo: Zvišati je treba produkcijo. Toda kako? Nimamo nobenih sredstev, nobenih potov. In če so nova, ima vsak svojo pot. Industrijo je treba prenoviti. Kako? Vsak ima svojo misel. Enotne misli ni. Trpimo in zmerjamo nad davki. Kaj storiti? Ne pride mo do enotnega naziranja, kako bi ves davčni sistem uredili. Hoditi moramo po stari poti in nositi breme. Vsakdo ve tudi, kako različno se dandanes ceni vrednost našega dela v družbi. Če delavec proda salato za par krajcarjev dražje, je kaznovan, je oderuh. Če kmet proda svoje vole dražje, kakor je določena najvišja cena, je kaznovan, zaplenijo mu vole, plačati mora denarno kazen in znabiti ga še zaprejo. Na drugi strani: Če kdo zasluži četrtilijona ali pol milijona, ni goljuf, ampak lju dje pred njim še bolj privzdigajo svoje

klobuke. Razmere so neizmerno zamotane, vsi bi radi ven iz tega strašnega življenja. Toda naša pamet je prekratka ne vemo sredstev, ki bi bila dovolj močna, da bi preobrazila in obnovila družabno življenje, ne moremo se zediniti in priti do enotnih jasnih potov. Zato gremo novim neredom naproti. Skrbeti moramo zatorej, da svojo pamet bistri mo. Dandanes bolj ko kedaj poprej.

Ko je mogočna rimska država propadla, se je širila iz Rima nova kultura. Ta kultura je dvigala potem človeštvo in je pripeljala do onike, ki smo jo do sedaj uživali vsi. Ta onika sedaj razpada in ljudje ne vejo več, kako bi družbo uredili. Pred 2000 leti je krščanstvo šlo v svet. Ko je rimska država propadala, je ta nova ideja dvigala in zidala. Cela zapadna Evropa zdaj propada, na iztoku pa se ustvarja nov svet. V Rusiji nastaja družabni red, ki ne odgovarja onemu, kar smo mislili še pred vojsko, da je edino pravilno. Toda ta družabni red ni krščanstvo, ki bi ljudi dvigalo, ampak to je boljševizem, ki razkrajja. Boljševizem napreduje pri nas, v Avstriji, Neodijji. Povsod se ga bojijo, ker vedo, da ne zida, ampak da samo ruši. Boljševizem ustvarja nove tvorbe, nov družabni red, toda z

bajoneti, s smrtjo, z odvzemanjem lastnine. S tem ne pridemo naprej. Boljševizem ni ideja, ki bi svet preobrazila, boljševizem so vice, ona moč, ki bo še sedaj po vojski kolikor mogoče uničila stari socijalni red in ga pokopala, da se potem na starih razvalinah dvigne nov socijalni red. Mogoče ima boljševizem namen, da človeško družbo pritisne na tla, da jo popolnoma oropa sedanjega družabnega reda, da se potem na popolnoma izgnanih tleh lahko ustvari nekaj novega.

Porečete: To je črnogledo. Toda mi živimo že dve leti, pa ni bolje. Ljudje se goljufajo, varajo, eni bogatijo, drugi ubogajo. Nikdar ta proces, da se ločijo ljudje, ni napredoval tako hitro, kakor sedaj. Takih, ki postajajo ubogi, je vedno več, ne morejo si pomagati. Na drugi strani pa nekaj malo ljudi, ki nimajo nobene vesti, nobenega poštenja, gredo kvišku, bogatijo in udobno živijo. Prej smo pravili: Zlružite se, potem boste tudi vi ubogi postali bogati! Ustanavljali smo zadrage.

Dalje prihodnjič.

Slovenci, širite naše liste!

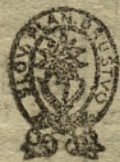
Žepni bilježni in skladni veliki KOLE-DARJI:

Dražba lova.

Lovska pravica v krajevni občini Šavrnica se da potom dražbe do 30. junija 1926 v zakup. Ta dražba se vrši na uradnem dnevu mariborskega okrajnega glavarstva v četrtek, dne 20. januarja 1921 ob 10. uri dopoldne pri Sv. Lenartu v Slov. gov. — Okrajno glavarstvo Maribor, dne 23. decembra 1920. Okrajni glavar: dr. Lajnšič, s. r. 19

Drva za kurjavo

proda v Maribor postavljeni večji množino, Lesjak, gostilničar v Slivnici pri Mariboru. 22

Pri Götzu v Mariboru.

ZAHVALA.

Za vse dokaze sočutja povodom smrti naše predrage nepozabne matere

Elizabete Leskovar,

kakor za zadnje spremstvo k večnemu počitku, se tem potom iskreno zahvaljujejo

Zalujoči ostali.

Čadram, 12. januarja 1921.

ZAHVALA.

Po dolgi in hudi bolezni je božja Previdnost poklicala k sebi naš preljubljenega brata gospoda

Franca Košar

bivšega hranilničnega tajnika,

katerega telesne ostanke smo dne 10. jan. izročili materi zemlji.

Zahvalujemo se št. gg. duhovnikoma, g. doktor Gajšku v hudi bolezni za največjo pomoč in tolažbo, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter spoštovanima obiteljema Farkaš in Čagran za darovane sveče in vence, kakor tudi vsem sosedom, ki so nam ob bolezni pokojnega bili v največjo pomoč.

Dragega pokojnega priporočamo v molitev in blag spomin.

Sv. Jurij ob Šavrnici, dne 12. januarja 1921.

Zalujoča obitelj Košar.

Tiskarna SV. CIRILA v Mariboru

Iščem za takoj:

En svetel prostor, ki bi se lahko izdelovalo v njem kemične predmete. 21

Ena suha klet.

En prostor za pisarno biti morajo vsi prostori v bližini.

LEBAN, Aleksandrova c. 64-I. (Je lahko tudi v okolici mesta).

Slovenci, širite katoliške liste!

I. Jugoslovanska tovarna poljedeljskih strojev!

Stavbeno in umet. ključavničarstvo! Livarna za železo in kovine!

Izdeluje vsakovrstne stroje, kot poljedeljske, tovarniške, stroje za epekarne, za klobasne tovarne in parne žage. Motorje na bencin in olje.

Popravlja vsake vrste in vsakega izdelka strojev! Kupuje in vzame v račun vsakovrstne stare stroje. Kislarstvo varenje v svoji lastni tovarni. Izdeluje v stavbinski obrti: Vsakovrstne štedilnike, ograje, peči, ključavnice, ter vsa v stavbeno stroko spadajoča dela kakor tudi popravila.

Franjo Farič, tovarnar, MARIBOR

Kralja Petra trg št. 9, Magdalensko predmestje (Poprej na Pobrežju).

POHIŠTVO

raznovrstno **LASTNEGA IZDELKA**, iz trdega in mehkega lesa, se zavoljo pomanjkanja prostorov in zavoljo preobitice zalog po skrajno znižanih cenah prodaja pri

PETER HOCHNEGGER in dr. MARIBOR
Koroška cesta 46—53. — — — Prodaja tudi proti mesečnemu odplačilu.

Cevlje, dokolenice (gamaše) perilo obleke tržne torbice potov. kočare, vrvi ter razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki **Jakob Lah, Maribor** Glavni trg 2.

TISKARNA SV. CIRILA

Koroška cesta 5 **V MARIBORU** Koroška cesta 5

TELEFONSKA ŠTEVILKA 113

USTANOVLJENA LETA 1885

MODERNO OPREMLJENA Z NAJNOVEJŠIMI ČRKAMI SPREJEMA VSA V STROKO SPADAJOČA DELA KAKOR: KNJIGE, BROŠURE, RAČ. ZAKLJUČKE, CENIKE LEPAKE. LETAKE. VABILA, OSMRTNICE, POROČNE KARTE, POSETNICE I T D. I T D. TER JIH IZVRŠUJE NAJHITREJE IN NAJCENEJE.